Yönlendirilmiş Beyanla Görüş Azalmaz

MAHKEME	KARAR TARİHİ	SONUÇ
Yargıtay Hukuk Genel Kurulu	13.05.2026	Bozma

ESAS NO	KARAR NO	İLGİLİ HÜKÜMLER
2025/674	2026/329	TMK 323, TMK 324, HMK 371

ÖZET

Bölge adliye mahkemesi, çocuğun babanın ofisinde kaldığına ilişkin beyanına dayanarak yatılı kişisel ilişkiyi gündüz görüşmelerine indirmiştir. HGK, raporlarda çocuğun yönlendirildiğinin tespit edildiğini ve ilişkinin çocuğa zarar verdiğine dair delil olmadığını belirterek kararı bozmuştur.

Bu kararın özeti ve değerlendirmesi
savun.av.tr/cocugun-yonlendirilmis-beyani-kisisel-iliski-azaltilmasi-hgk-2026-329/ →

Karar metni

Yargıtay Karar Arama sisteminde yayımlandığı hâliyle, değiştirilmeden aktarılmıştır. Taraf adları kaynakta anonimdir.

Hukuk Genel Kurulu 2025/674 E. , 2026/329 K.

"İçtihat Metni"

MAHKEMESİ : Konya Bölge Adliye Mahkemesi 2. Hukuk Dairesi

SAYISI : 2025/873 E., 2025/998 K.

ÖZEL DAİRE KARARI : Yargıtay 2. Hukuk Dairesinin 21.01.2025 tarihli ve

2024/9394 Esas, 2025/583 Karar sayılı BOZMA kararı

Taraflar arasında görülen kişisel ilişkinin kaldırılması davasından dolayı yapılan yargılama sonunda İlk Derece Mahkemesince davanın reddine karar verilmiştir.

Kararın davacı vekili tarafından istinaf edilmesi üzerine Bölge Adliye Mahkemesince istinaf başvurusunun kısmen kabulü ile İlk Derece Mahkemesi kararı kaldırılarak yeniden hüküm kurulmak suretiyle davanın kısmen kabulüne, baba ile çocuk arasındaki kişisel ilişkinin azaltılmasına karar verilmiştir.

Bölge Adliye Mahkemesi kararının davalı vekili tarafından temyiz edilmesi üzerine Yargıtay 2. Hukuk Dairesince yapılan inceleme sonunda bozulmuş, Bölge Adliye Mahkemesi tarafından Özel Daire bozma kararına karşı direnilmiştir.

Direnme kararı davalı vekili tarafından temyiz edilmekle; kesinlik, süre, temyiz şartı ve diğer usul eksiklikleri yönünden yapılan inceleme sonucunda, temyiz dilekçesinin kabulüne karar verildikten sonra Tetkik Hâkimi tarafından hazırlanan gündem ve dosyadaki belgeler incelenip gereği düşünüldü:

I. DAVA

Davacı vekili dava dilekçesinde; tarafların 22.08.2014 tarihinde evlendiklerini, bu evlilikten 2015 doğumlu bir kızlarının dünyaya geldiğini, yaşanan anlaşmazlıklar nedeniyle eşlerin Konya 3. Aile Mahkemesinin 06.10.2021 tarihli ve 2019/1735 Esas, 2021/1471 Karar sayılı kararı ile boşanmalarına karar verildiğini, bu karara göre çocuk ile baba arasında kişisel ilişkin yatılı olarak tesis edildiğini ancak babanın gereken özeni çocuğa göstermediğini, kişisel ilişki günlerinde çocuğun baba ile birlikte ofiste kaldığını, kırık dökük kanepede uyuduklarını, çocuğun baba yanından her seferinde çorapsız, pijamalı ve hasta olarak döndüğünü, davalının çocuğa bir tabanca göstererek dokunması için zorladığını, davalı babanın müşterek çocuğu sevgilisi olan ... isimli bir kadınla yalnız bıraktığını, çocuğa sadece sabah ve akşam yemek verildiğini, babanın çocuğa "korkak tavuk" demek suretiyle hakaret ettiğini ve fiziksel şiddet uyguladığını, çocuğun görüş günlerinde babasının yanına gitmemek için annesine yalvardığını ileri sürerek çocuk ile baba arasında kurulan kişisel ilişkinin kaldırılmasına, mahkeme aksi kanaatte ise azaltılmasına karar verilmesini talep etmiştir.

II. CEVAP

Davalı vekili cevap dilekçesinde; tüm iddiaları inkârla, davacının tek amacının baba ile çocuk arasındaki bağı kesmek olduğunu, kişisel ilişkinin icra kanalı ile gerçekleşebildiğini, oysaki çocuğun baba yanına geldiğinde eğlendiğini ve güzel vakit geçirdiğini, boşanma dosyasında alınan raporda açıkça "çocuğun annesinin yönlendirmesi ile konuştuğu" yönünde tespit bulunduğunu, çocuğun annesinden çekindiği için babası ile geçirdiği güzel vakitleri annesine aktarmadığını, davacının müvekkili tarafından çocuğa alınan botu çöpe attığını, müvekkilinin hâlihazırda babasının bağ evinde kaldığını ve bu evde çocuğun kalabileceği tüm imkânların mevcut olduğunu belirterek davanın reddini savunmuştur.

III. İLK DERECE MAHKEMESİ KARARI

İlk Derece Mahkemesinin 13.02.2024 tarihli ve 2022/927 Esas, 2024/127 Karar sayılı kararı ile; tarafların boşanma ve fer'îlerine ilişkin hükmün 12.01.2024 tarihinde kesinleştiği, söz konusu kararda baba ile çocuk arasında yaz ve sömestr tatillerini kapsar şekilde yatılı kişisel ilişki tesisine karar verildiği, dosyada mevcut heyet raporuna göre çocuk ile baba arasındaki kişisel ilişkinin kısıtlanmasını veya kaldırılmasını gerektirir bir durumun olmadığı gibi mevcut kişisel ilişki sürecine ek olarak çocuk ve baba arasındaki bağların daha da güçlenmesi adına yaz ve sömestr tatillerinin kişisel ilişki sürecine dahil edilmesinin çocuğun yüksek yararına uygun olacağı yönünde görüş bildirildiği, davalının çocuğu ile kişisel ilişki kurma konusunda özverili davrandığı, kişisel ilişki kurulmasına dair tutanakların incelenmesinde çocuğun kişisel ilişkiye direnç gösterdiğine dair bir gözlemin yer almadığı, babanın ikamet adresinde gerçekleşen incelemede çocuk açısından risk unsurunun bulunmadığı, ofis ortamının çocuk için uygun olmadığı gözlemlense de bu durumun

çocuğun isteği doğrultusunda gerçekleştiği izleniminin oluştuğu, çocuk ile yapılan görüşme sonucunda "çocuğun annesinin cümleleri ile kendisini açıkladığı, söylemlerinin yaşı üzerinde olduğu, çocuğun gelişim seyri göz önüne alındığında ahlaki olarak dışa bağımlı olduğu ve otorite ebeveyni tarafından oluşturulan kuralları sorgulayamadığı, kolaylıkla etki altına alınabildiği, çocuğun aktarımlarının samimi olmadığı" görüşüne yer verildiği, dosya kapsamı bir bütün olarak değerlendirildiğinde kişisel ilişkinin kaldırılması yahut azaltılmasını gerektirir bir durumun mevcut olmadığı, heyet raporu dikkate alındığında tutarlı olmayan tanık beyanlarına ve müşterek çocuğun beyanlarına itibar edilemeyeceği, diğer yandan çözümü yapılan ses ve video kayıtlarının nasıl ve ne şekilde temin edildiğinin belli olmadığı dolayısıyla hukuka uygun delil kapsamında olmaması nedeniyle bu kayıtların dikkate alınamayacağı gerekçesiyle davanın reddine karar verilmiştir.

IV. İSTİNAF

A. İstinaf Yoluna Başvuranlar

İlk Derece Mahkemesinin yukarıda belirtilen kararına karşı süresi içinde davacı vekili tarafından istinaf başvurusunda bulunulmuştur.

B. Gerekçe ve Sonuç

Bölge Adliye Mahkemesinin 16.10.2024 tarihli ve 2024/1084 Esas, 2024/2390 Karar sayılı kararı ile; tarafların 22.08.2014 tarihinde evlendikleri ve 14.12.2023 tarihinde boşandıkları, bu evliliklerinden ...isimli çocuklarının dünyaya geldiği, eldeki davanın 25.11.2022 tarihinde açıldığı, davalı babanın ortak çocukla düzenli olarak görüştüğü ve bu zamanların davalının ofisinde gerçekleştiği, bu konuda çocuğun görüşünün alınması amacıyla uzman eşliğinde ortak çocuğun dinlendiği ve duruşmadaki beyanında "babasının evini bilmediğini, kaldığı yeri babasının iş yeri olarak düşündüğünü, kaldığı yerde duş imkânı bulunmadığını, kaldığı odada bir kanepe bulunduğunu, onun da çökük vaziyette olduğunu, orada yattığını, burada küçük bir tuvalet bulunduğunu, ancak banyonun bulunmadığını, kaldığı odada aynı zamanda yemek de yediklerini" belirttiği, dolayısıyla davalı her ne kadar kendisine ait bir evinin bulunduğunu ancak çocuk istediği için kişisel ilişkinin ofiste gerçekleştiğini savunmuşsa da bu durumun çocuğun isteği ile gerçekleşmediğinin anlaşıldığı, ofis şartlarının yaşam için uygun olmadığı, özellikle ofiste banyonun bulunmaması ve çocuğun yattığı yere ilişkin fiziksel koşulların uygun olmaması dikkate alındığında çocuğa kişisel ilişki tarihlerinde ev ortamı temin etmeyen baba ile çocuk arasındaki kişisel ilişkinin kısıtlanmasının çocuğun menfaatine uygun olduğu gözetilerek davacının istinaf başvurusunun kısmen kabulü ile çocuk ve baba arasında her ayın 1 ve 3. haftası pazar günleri sabah saat 09:00'dan akşam saat 17:00'ye kadar, dini bayramların ikinci günü sabah saat 09:00'dan akşam saat 17:00'ye kadar, babalar günü sabah saat 09:00'dan akşam saat 17:00'ye kadar, temmuz ayının on beşinci günü sabah saat 09:00'dan son günü akşam saat 17:00'ye kadar çocuğun babasıyla birlikte kalmasına karar verilmiştir.

V. BOZMA VE BOZMADAN SONRAKİ YARGILAMA SÜRECİ

A. Bozma Kararı

1. Bölge Adliye Mahkemesinin yukarıda belirtilen kararına karşı süresi içinde davalı vekili tarafından temyiz isteminde bulunulmuştur.

2. Yargıtay 2. Hukuk Dairesinin ilâm başlığında tarih ve sayısı belirtilen kararı ile "...Tüm dosya kapsamının değerlendirilmesi sonucunda; ilk derece ve istinaf aşamalarında alınan uzman raporları, boşanma dosyasında alınan uzman raporları, eldeki dosyanın ve boşanma dosyasının kapsamı, alınan raporlarda çocuğun annenin etkisi altında kalmış olabileceğinin değerlendirilmesi, boşanma dosyasında annenin kişisel ilişkinin icra yolu ile kurulmasını istediği yönündeki mesajlaşma kayıtları, babanın çocuğu görmek için ısrarlı tutumu, görüş günlerini aksatmaması, icra yolu ile çocuğun teslimine dair tutanaklarda olumsuz bir duruma rastlanmaması, babanın çocuğun vücut bütünlüğüne ve psikolojisine zarar verici durumunun ispatlanamaması, babanın ofis dışında ikamet ettiği bir evinin bulunması, çocuk ile ofis haricinde bu ikametinde kişisel ilişki kurma olanağının bulunması değerlendirildiğinde; babalık duygularını tatmin ve çocuğun da baba sevgi ve şefkatini tatması, çocuğun geleceği ve üstün yararı dikkate alınarak boşanma dosyasında Bölge Adliye Mahkemesince kurulan kişisel ilişki sürelerinin uygun olduğu değerlendirilmiştir. Bu halde, davanın reddine karar verilmesi gerekirken, yazılı gerekçe ile kişisel ilişki süresinin azaltılmasına karar verilmesi doğru görülmemiş ve bozmayı gerektirmiştir..."

gerekçesiyle karar bozulmuştur.

B. Bölge Adliye Mahkemesince Verilen Direnme Kararı

Bölge Adliye Mahkemesinin ilâm başlığında tarih ve sayısı belirtilen kararı ile önceki kararda yer alan gerekçe tekrar edilmek suretiyle direnme kararı verilmiştir.

VI. TEMYİZ

A. Temyiz Yoluna Başvuranlar

Direnme kararına karşı süresi içinde davalı vekili tarafından temyiz isteminde bulunulmuştur.

B. Temyiz Sebepleri

Davalı vekili temyiz dilekçesinde; müvekkilinin 2022 yılı Ekim ayında itibaren bir evi olduğunu, ofiste yaşamadığını, kişisel ilişkinin ofiste gerçekleşmesi hususunda ...'nın ısrarcı olduğunu, Bölge Adliye Mahkemesi kararının dosyada mevcut tüm raporlara aykırı olduğunu, ortak çocuğun annenin etkisinde kaldığını belirterek direnme kararının bozulmasını talep etmiştir.

C. Uyuşmazlık

Direnme yoluyla Hukuk Genel Kurulu önüne gelen uyuşmazlık; somut olayda çocuk ile baba arasında kurulan kişisel ilişki süresinin azaltılmasını gerektirir koşulların oluşup oluşmadığı noktasında toplanmaktadır.

D. Gerekçe

1. İlgili Hukuk

4721 sayılı Türk Medeni Kanunu'nun (TMK) 3 23... . maddesi.

2. Değerlendirme

1. Uyuşmazlığın çözümü için ilgili yasal düzenleme ve kavramların açıklanmasında yarar vardır.

2. Kişisel ilişki, çocuğun velâyetinin kendisine bırakılmadığı anne ve baba veya olağanüstü hâllerde çocuğun menfaatine uygun düşen diğer kişi ile çocuğun belirli süre görüşmesi, kalması ya da iletişim kurmasını ifade eder. TMK'nın "Çocuk ile kişisel ilişki" başlıklı 323. maddesi "Ana ve babadan her biri, velâyeti altında bulunmayan veya kendisine bırakılmayan çocuk ile uygun kişisel ilişki kurulmasını isteme hakkına sahiptir" hükmünü taşımaktadır. Diğer yandan olağanüstü hâller mevcutsa; çocuğun menfaatine uygun düştüğü ölçüde çocuk ile kişisel ilişki kurulmasını isteme hakkı diğer kişilere, özellikle hısımlarına da tanınabilir (TMK md. 325).

3. Kişisel ilişki, Birleşmiş Milletler Çocuk Hakları Sözleşmesinin 9/3. fıkrasında ise "Taraf Devletler, bir veya her iki ebeveyninden ayrılmış çocuğun, çocuğun menfaatlerine aykırı olmadığı sürece, her iki ebeveyniyle de düzenli olarak kişisel ilişkilerini ve doğrudan temasını sürdürme hakkına saygı göstereceklerdir" şeklinde tanımlanmış olup, anne ve babasından ya da bunlardan birinden ayrı yaşayan çocuğun yüksek yararına aykırı olmadıkça anne veya babasıyla kurallara uygun şekilde kişisel ilişki kurma hakkına sahip olduğu kabul edilmiştir.

4. Kişisel ilişki kurma hakkına, Avrupa Birliği Temel Haklar Şartı'nın 24. maddesinin 3. fıkrasında da yer verilmiştir. Buna göre her çocuk, kendi menfaatine aykırı olmadığı sürece, ebeveyniyle düzenli olarak kişisel ve doğrudan ilişki kurma hakkına sahiptir. Esasen anne ve babası ayrı olan çocuğun; ebeveynleriyle düzenli kişisel ilişki kurması ve bu ilişkiyi sürdürmesi çocuk için bir hak olduğu gibi, anne ve baba için de bir haktır. Ana ve baba açısından bu hak, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesinin 8/1. fıkrası ile güvence altına alınmıştır (doktrindeki bir esere atıf). Çocuklarla Kişisel İlişki Kurulmasına Dair Avrupa Sözleşmesi'nde de bu hakkın uygulamaya geçirilmesi ayrıntılı bir biçimde düzenlenmiştir (doktrindeki bir esere atıf).

5. Kişisel ilişki kurma hakkı sadece anne-baba ve çocuk arasındaki soybağına değil, daha ziyade psikolojik anne ve baba olgusuna dayanmaktadır. Psikolojik anne ve babanın; çocuğa şefkat ve sevgi göstermeyi, ona saygı duymayı, onunla arkadaşlık etmekten zevk almayı bilen, çocuğun davranışlarını hoşgörüyle karşılayabilen, ona yol gösterebilen ve destek olabilen kişiler olması gerekir. Dolayısıyla sadece soybağı, psikolojik anne ve baba olmak için yeterli değildir. Psikolojik anne ve baba tutumunu ve davranışlarını hiç üstlenmemiş kişilerin kişisel ilişkide bulunma hakkının var olduğu ileri sürülemez (doktrindeki bir esere atıf). Nitekim çocukla kişisel ilişki kurulmasının amacı, anne ve baba ile çocuk arasındaki ruhsal ve manevi bağın devamının sağlanmasıdır. Böylelikle çocuktan ayrı kalan anne veya babanın çocukla arasındaki ailevi ilişkiyi sürdürebilmesi, çocuğun sorunlarıyla ilgilenebilmesi, gelişimi hakkında bilgi sahibi olması ve tarafların karşılıklı sevgi gereksinimlerinin karşılanması söz konusu olabilmektedir (doktrindeki bir esere atıf).

6. Çocuğun üstün yararı her zaman analık ve babalık duygusunu tatmin etmekten önce geldiği için çocuk ile kişisel ilişki kurulması zorunluluk teşkil etmez. Kanun koyucu gerek ana ve baba gerekse üçüncü kişiler yönünden çocuk ile kurulacak kişisel ilişkinin sınırlarını TMK'nın 324. maddesi ile düzenleme altına almıştır. Buna göre; ana ve babadan her biri, diğerinin çocuk ile kişisel ilişkisini

zedelemekten, çocuğun eğitilmesi ve yetiştirilmesini engellemekten kaçınmakla yükümlüdür. Kişisel ilişki sebebiyle çocuğun huzuru tehlikeye girer veya ana ve baba bu haklarını 1. fıkrada öngörülen yükümlülüklerine aykırı olarak kullanırlar veya çocuk ile ciddî olarak ilgilenmezler ya da diğer önemli sebepler varsa, kişisel ilişki kurma hakkı reddedilebilir veya kendilerinden alınabilir. Kişisel ilişki sadece çocuğun yüksek yararı gerektirdiği takdirde kısıtlanabilir veya kaldırılabilir.

7. Velâyeti kendisine verilmeyen ebeveynin, çocuğuyla düzenli iletişim kurmasını sağlayan kişisel ilişki süresi; çocuğun yaşı ve üstün yararı gözetilerek hâkim tarafından belirlenir. Yargıtay uygulamasına göre -çocuğun üstün yararı başka bir uygulamayı gerektirmediği takdirde- kişisel ilişki süresinin; ayda iki hafta sonu, dini bayramların ikinci ve üçüncü günleri, yarıyıl tatilinin bir haftası ile yaz tatilinin dört haftasını kapsaması gerektiği benimsemiştir. Belirtilen bu süreler bilimsel veriler ve uluslararası hukuk kuralları ile de uyumludur.

8. Somut olayda yukarı bentte belirtilen süreye uygun şekilde Konya Bölge Adliye Mahkemesi 2. Hukuk Dairesinin 04.01.2023 tarihli ve 2022/37 Esas, 2023/28 Karar sayılı kararı ile "velayeti anneye verilen ortak çocuk ile baba arasında; her ayın ilk ve üçüncü haftası cumartesi günleri saat 09:00'dan pazar günü saat 17:00'ye kadar, dini bayramların ikinci günü saat 09:00'dan üçüncü günü saat 17:00'ye kadar, sömestr tatilinin 2. haftası pazartesi günü saat 09:00'dan onu izleyen pazar günü saat 17:00' e kadar, her yıl 1. Temmuz sabah saat 09:00'dan 31. Temmuz akşam saat 17:00'a kadar kişisel ilişki kurulmasına" karar verilmiş ve hüküm kesinleşmiştir. Anne tarafından eldeki dava ile kesinleşen bu kişisel ilişkinin kaldırılması veya azaltılması talep edilmiştir. İlk Derece Mahkemesince davanın reddine karar verilmiş, Bölge Adliye Mahkemesince yapılan yargılamada özellikle çocuğun 10.07.2024 tarihli duruşmadaki beyanı gözetilerek davanın kısmen kabulü ile çocuk ve baba arasında kesinleşen kişisel ilişkinin azaltılmasına hükmedilmiştir. Özel Dairenin, kesinleşen kişisel ilişki kararının azaltılması şartlarının somut olayda bulunmadığına işaret ederek hükmü bozması karşısında Bölge Adliye Mahkemesince önceki kararda direnildiği anlaşılmaktadır. Böyle olunca uyuşmazlığın çözümü için çocuğun 10.07.2024 tarihli beyanının, dosyada mevcut tüm uzman görüşleri ile birlikte ayrıntılı olarak değerlendirilmesi gerekmektedir.

9. İlk Derece Mahkemesince alınan 25.10.2023 tarihli raporun Adli Destek ve Mağdur Hizmetleri Müdürlüğü psikologu tarafından düzenlendiği, anne-baba ve çocuk ile yapılan görüşmelere ayrıntılı olarak yer verildiği ve tarafların ikamet adreslerinde yapılan incelemelerin rapora aktarıldığı anlaşılmıştır. Rapor incelendiğinde ise; çocuğun baba ile yakın temas hâlinde ve mutlu olduğu, baba ile ilişkilerinde çocuğu olumsuz etkileyecek, babasından uzaklaştıracak bir hususun olmadığı kanısına varıldığı, çocuğun özellikle annesinin yanında "babasının yanına gitmek istemediğini" beyan etme nedeninin ebeveynlerin birbirlerine olan güvensizliğinin bir yansıması olabileceği ve bu durumun çocukta kendisini anne ve babası arasında taraf seçmek zorunda kalmış hissinden kaynaklanabileceğinin belirtildiği, sonuç olarak çocuk ile baba arasındaki kişisel ilişkinin kısıtlanmasının ortak çocuğun psikolojik ve sosyal gelişimine olumsuz yansıyacağı görüşlerine yer verilmiştir.

10. Tarafların yukarıda belirtilen rapora itirazları üzerine, İlk Derece Mahkemesince dosyanın üç kişiden oluşacak heyete tevdine karar verilmiştir. Dosyada mevcut 20.12.2023 tarihli heyet raporu incelendiğinde; taraflarla yapılan görüşmelerin dosyaya ayrıntılı olarak aktarıldığı ve özellikle

babanın ev ve iş yerinde incelemeler yapıldığı anlaşılmaktadır. Heyet raporunda öncelikle çocuk ile yapılan görüşme sonucu değerlendirilmiş ve çocuğun görüşme süreci boyunca annesinin cümleleri ile kendisini açıkladığı, söylemlerinin yaşı üzerinde olduğu, çocuğun gelişim seyri göz önüne alındığında ahlâki olarak dışa bağımlı olduğu ve otorite ebeveyni tarafından oluşturulan kuralları sorgulayamadığı, kolaylıkla etki altına alınabildiği, çocuğun aktarımlarının samimi olmadığı belirtilmiştir. Davalı baba ile yapılan görüşmede ise davalının düzenli ve sürekli bir yaşam alanına sahip olduğu, çocuğun talebi doğrultusunda çocukla ofiste yatılı kişisel ilişki geliştirdikleri, davalının bu hususta istekli olmadığı, görüşme sürecinde davalının tutarlı ve anlamlı söylemlerde bulunduğu, aktarımlarının yaşam seyrine uygun olduğu, davalı babanın çocukla ilgili genel bilgilere sahip olduğu, çocuğa karşı ilgisiz olmadığı, temel ebeveynlik becerilerine sahip olduğu, davalının ikamet adresinde gerçekleşen sosyal incelemede çocuk açısından risk unsuru bir durumun söz konusu olmadığı, ofiste gerçekleşen sosyal incelemede ofis ortamının çocuk için uygun olmadığı gözlemlense de bu durumun çocuğun isteği doğrultusunda gerçekleştiği izlenimlerine yer verilmiştir. Heyet değerlendirmesi sonucunda; çocuk ve baba arasında kişisel ilişki sürecinin kısıtlanmasını veya kaldırılmasını gerektirir bir durumun olmadığı, mevcut kişisel ilişki sürecine ek olarak çocuk ve baba arasındaki bağların daha da güçlenmesi adına yaz tatili ve sömestr tatillerinin kişisel ilişki sürecine dahil edilmesinin çocuğun yüksek yararına uygun olacağı kanaatine varıldığı açıklanmıştır.

11. İlk Derece Mahkemesince yukarıda yer alan raporlar uyarınca davanın reddine karar verilmiş, hükmün davacı vekili tarafından istinaf edilmesi üzerine Bölge Adliye Mahkemesince 10.07.2024 tarihli duruşmada çocuğun beyanı alınmıştır. Çocuk bu beyanında aynen "Ben babamın evini bilmiyorum. Benim kaldığım yer babamın iş yeri diye düşünüyorum. Kaldığım yerde duş imkanı yoktur. Kaldığım odada bir kanepe vardır. Oda çökük vaziyettedir. Ben burada yatıyorum. Burada küçük bir tuvalet var. Ancak banyo yok. Kaldığım odada aynı zamanda yemek de yiyoruz. Ben babamla görüşmek istemiyorum. Sebebi babamın kızmasıdır. Ayrıca ben babamla görüştüğümde kaldığım yerde sıkılıyorum. Herhangi bir şey yapamıyorum" şeklinde beyanda bulunmuştur.

12. Bölge Adliye Mahkemesince alınan 09.08.2024 tarihli rapor üç kişilik uzman heyet tarafından düzenlenmiştir. Rapor incelendiğinde; dosyada mevcut çocuk görüşme merkezi tutanakları, taraflarla yapılan görüşmeler ile 25.10.20 23... .12.2023 tarihli raporların bir bütün olarak değerlendirilmiş ve davalı babanın müşterek çocuk ile görüşme konusunda istekli olduğu, teslim iade saatlerine riayet ettiği, ebeveyn sorumluluğu konusunda bilinçli olduğu, geçen zaman içerisinde de çocuk ile bağını sürdürdüğü gözlemlenmiştir. Heyet değerlendirmesine göre; çocuk ve baba arasındaki bağın kopmaması adına aynı şekilde görüşmeye devam etmelerinde endişe uyandıracak bir durum olmadığı ve çocuk ile baba arasında uzun süreli yatılı kişisel ilişki düzeninin devam etmesinin ortak çocuğun yüksek yararına olacağı belirtilmiştir.

13. İdrak çağındaki çocuğun; boşanma, velâyet ve şahsi ilişki kurulması gibi kendisini etkileyen davalarda görüşünün alınması gerektiği yalnızca iç hukuk bakımından değil, uluslararası hukuk kuralları uyarınca da zorunludur. Çocuğun katılım hakkı, Birleşmiş Milletler Çocuk Haklarına Dair Sözleşmenin temel ilkelerinden biridir. Nitekim Çocuk Haklarının Kullanılmasına İlişkin Avrupa Sözleşmesi; çocukların birey ve insan olarak haklarının korunması için, adli bir makam önünde

boşanma, velâyet ve şahsi ilişki kurulması gibi kendilerini etkileyen aile hukuku davalarına katılmak, tercih ve görüşlerini açıklamak ve bilgilendirilmek olanağı tanınarak görüş ve arzuları doğrultusunda çocuğun üstün yararına ilişkin çözümlerin bulunması amacını taşımaktadır. Bu bağlamda çocukların kendilerini ilgilendiren davalarda “temsil ve görüşlerini açıklama” konusunda hükümler düzenleme altına alınmıştır (YHGK 19.04.2022 tarihli ve 2019/2-96 Esas, 2022/571 Karar).

14. Dosya incelendiğinde ortak çocuk ...2015 doğumlu olup, tüm aşamalarda babası ile kalmak istememe sebebini özellikle "babasının bir evi olmadığını için babasına ait ofiste kaldıkları" nedenine dayandırmıştır. Dava dilekçesine bakıldığında da aynı hususa vurgu yapıldığı görüldüğünden, 20.12.2023 tarihli heyet raporunda "çocuğun görüşme süreci boyunca annesinin cümleleri ile kendisini açıkladığı" değerlendirmesi ayrı bir önem kazanmaktadır. Oysaki dosyada mevcut tüm raporlara göre davalı babanın bağımsız bir evi olduğu ve uzmanlar tarafından bizzat eve gidilerek inceleme yapıldığı, uzmanlarca babaya ait evin çocuğun gelişimi açısından uygun olduğu belirtilmiştir. Davalı babanın bu konuya ilişkin Bölge Adliye Mahkemesince alınan 10.07.2024 tarihli beyanında "Ben bekarım. Yazılım işi ile uğraşıyorum. Çocuğun beyanında geçen ofis 2+1 daire statüsünde işimle alakalıdır. Benim bekar olarak yaşadığım evim de mevcuttur. Evimde çocuğun yaşamı için uygundur. Ancak çocuk ofiste vakit geçirmeyi sevdiği için bilgisayar, internet gibi imkanlar ofisimde mevcut olduğu için çocuğumun tercihi doğrultusunda ofiste kalıyoruz" şeklinde açıklamada bulunmuştur. Uzman raporlarında ise kişisel ilişkinin ofis ortamında gerçekleşmesinin nedeni, çocuğun isteği sonucunda doğduğu şeklinde açıklanmıştır.

15. Şüphesiz ki çocuk idrak çağındaysa, diğer bir ifadeyle olayları anlayıp sonuçlarını kavrayabilecek olgunluktaysa, görüşünün değerlendirilmesi zorunludur. Çocuğun dinlenilmesindeki asıl amaç, çocuğun korunması, onun içten gelen iradesine önem verilmesidir. Ne var ki ayrılma aşamasında olan ebeveynlerin birbirine karşı yönelttiği suçlamalar, çoğu kez çocuğun gerçek iradesini gölgeleme riski taşır. Taraflardan birinin yönlendirmesiyle oluşan bu beyanlar, çocuğun özgür iradesini yansıtmadığı için hükme esas alınmamalı ve çocuk üzerindeki psikolojik baskı bertaraf edilmelidir. Çocuğun beyanının; baskı, yönlendirme, korku veya sadakat çatışması sonucu oluşup oluşmadığı hususu, hâkim tarafından titizlikle araştırılmalıdır. Dosyada mevcut çocuğun beyanı ile uzman görüşünün birbiriyle uyumlu olmadığı durumlarda hâkim, olağan hayat tecrübelerinden hareket ederek çocuğun üstün yararına en uygun olan kararı vermelidir. Böyle bir durumda hangi delile üstünlük tanınacağı sorunu, özellikle ebeveynlerin tutum ve davranışları ile birlikte değerlendirilerek çözülmelidir. Eşlerin ayrılmış olması, çocukların ana ve baba figürüne olan psikolojik ihtiyacını ortadan kaldırmaz. Önemle belirtilmelidir ki çocuğun ana ve babasına olan ihtiyacı yalnızca biyolojik bir gereksinim değil; güven, özdeğer, cesaret, kimlik gelişimi ve dış dünya ile bağ kurma gibi kritik psiko-sosyal süreçlerin tamamını kapsar. Anne koşulsuz sevgi ve duygusal destekle çocuğunu sararken; baba genellikle tutarlılığı, kuralları ve istikrarı temsil eder. Bu denge, çocuğun toplumsal hayata uyum sağlamasını kolaylaştırır.

16. Yapılan tüm açıklamalar ışığı altında somut olay değerlendirildiğinde; tarafların fiilen ayrılması anından itibaren davalı babanın ortak çocukla kişisel ilişki kurma hususunda istekliliği, özverili davranışları, çocuğa karşı ilgi ve sevgisi, çocuğun yaşı itibariyle baba figürüne olan psiko-sosyal

ihtiyaçları, çocuk görüşme merkezi tutanakları, dosyada mevcut her üç raporda yer alan toplamda yedi uzmana ait görüş ve değerlendirmeler ve özellikle mevcut kişisel ilişkinin çocuğun bedensel, ruhsal ya da ahlaki gelişimine zarar verdiği veya tehdit ettiğine dair bir delilin dosyada bulunmadığı gözetilerek Yargıtayın istikrar kazanmış kişisel ilişki süresinden sapmayı gerektirecek bir durumun olmadığı şüphesizdir. Böyle olunca Bölge Adliye Mahkemesince yapılması gereken iş davanın reddine karar verilmesinden ibarettir.

17. O hâlde, Hukuk Genel Kurulunca da benimsenen Özel Daire bozma kararına uyulması gerekirken önceki kararda direnilmesi usul ve yasaya aykırıdır.

18. Bu nedenle direnme kararı bozulmalıdır.

VII. KARAR

Açıklanan sebeple;

Davalı vekilinin temyiz itirazlarının kabulü ile direnme kararının Özel Daire bozma kararında açıklanan gerekçe ve nedenlerden dolayı 6100 sayılı Kanun'un 371. maddesi gereğince BOZULMASINA,

İstek hâlinde temyiz peşin harcının yatırana geri verilmesine,

Dosyanın 6100 sayılı Kanun'un 373. maddesinin 2. fıkrası uyarınca kararı veren Bölge Adliye Mahkemesine gönderilmesine,

13.05.2026 tarihinde oy birliğiyle kesin olarak karar verildi.